

**Varallisuuden hoidon ja
sijoitustoiminnan perusteet
Pälkäneen kunta
KH 23.5.2023 §**

Sisällysluettelo

1. Johdanto.....	3
2. Rahoituksen ja sijoitustoiminnan päätöksenteko	3
3. Rahoituksen, varallisuuden hoidon ja varainhankinnan periaatteet.....	4
3.1. Rahoituksen periaatteet	4
3.2. Periaatteet nostettaessa uutta lainaa.....	5
3.3. Leasing-rahoitus ja elinkaarimallit	5
3.4. Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan riskien hallinta	6
4. Sijoitustoiminta	6
4.1. Sijoitustoiminnan määritelmä	6
4.2. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet.....	7
4.2.1. Sijoitustoiminnan tavoitteet ja aikajänne	7
4.2.2. Sijoitusten hajauttaminen ja allokointi omaisuuslajeittain	8
4.2.3. Sallitut sijoituskohteet.....	8
4.3. Toimialasijoittaminen ja takausriskien hallinta	9
4.4. Kassavarojen sijoittaminen.....	9
4.5. Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet	10
4.6. Toimeksiantojen varat.....	10
4.7. Sijoitustoiminnan organisointi.....	11
4.8. Sijoitustoiminnan raportointi	11
4.9. Konsernitili.....	11
5. Asiantuntijapalveluiden käyttö.....	11

1. Johdanto

Kuntalain (410/2015) 14 pykälän 6 kohdan mukaan kunnanvaltuusto päättää varallisuuden hoidon sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan perusteista. Säännöksen tarkoituksena on korostaa kunnanvaltuuston roolia kunnan varallisuuden hoidon ja sijoitustoimintaa koskevassa päätöksenteossa. Kunnan tulee muun muassa määritellä sijoitustoimintaa rajaavat tekijät. Perusteiden kokonaisuuteen kuuluu esimerkiksi määritellä periaatteet, joilla kunnan rahavaroja sidotaan sijoitustoimintaan vuotta pidemmäksi ajaksi sekä sijoitusten hajauttamisen kriteerit. Kunnanvaltuuston tulee ottaa selkeä kanta, millaiseen omaisuuteen ja millaisella riskitasolla kunnan pääomaa sidotaan ja valvoa pääomien tehokasta käyttöä.

Varainhankinnan, varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan ensisijaisena tehtävänä on tukea Pälkäneen kunnan kuntastrategiassa asettamien tavoitteiden sekä talousarviossa asetettujen toiminnallisten tavoitteiden saavuttamista.

Varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteet -ohjeessa määritellään Pälkäneen kunnan sijoitus- ja rahoitustoimintaa ohjaavat periaatteet sekä toimintaa rajaavat tekijät. Pälkäneen kunnan rahoitus- ja sijoitustoiminnan keskeisimpänä tehtävänä on maksuvalmiuden turvaaminen kaikissa markkinatilanteissa. Maksuvalmiuden hoidon välineitä ovat tililimiitit, kuntatodistukset ja suunnitelmallinen varainhankinta. Maksuvalmiutta voidaan seurata rahoituslaskelman, maksuvalmiussuunnitelman ja kassabudjetoinnin avulla. Rahoituslaskelma laaditaan vuosittain sekä talousarvion että tilinpäätöksen yhteydessä. Maksuvalmiussuunnitelmalla tarkoitetaan suunnitelmaa, jossa talousarvion tulot ja menot jaksotetaan kuukausieriksi. Suunnitelmaa tulisi päivittää rullaavasti edellisten kuukausien toteumien perusteella. Kassabudjetoinnissa ennakoidaan ja seurataan konkreettisesti päivittäin pankkitilille tulevia ja sieltä lähteviä maksuja. Yleisesti maksuvalmiuden ylittävälle osalle rahoista tulisi saada jonkinlaista tuottoa.

2. Rahoituksen ja sijoitustoiminnan päätöksenteko

Kunnanvaltuusto:

- Päättää lainan ottamisesta, lainan antamisesta sekä rahoitus- ja sijoitustoiminnan yleisistä periaatteista sekä pitkäaikaisista sijoituksista
- Talousarvion ja -suunnitelman hyväksymisen yhteydessä päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista

Kunnanhallitus:

- Päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita
- Päättää muista rahoitukseen liittyvistä asioista sekä johtaa kunnan taloudenhoitoa
- Oikeus siirtää sijoitustoimintaa ja lainan ottamista koskevaa toimivaltaansa edelleen viranhaltijoille
- Vastaa yleisesti kunnan rahatoimesta

Talousjohtaja:

- Päättää kunnan rahavarojen sijoittamisesta valtuuston hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti
- Päättää kunnan kassavarojen sijoittamisesta kunnanhallituksen ohjeiden mukaisesti
- Vastaa rahatalouden käytännön hoitamisesta hallintosäännön mukaisesti
- Sijoitussuunnitelman toimeenpano hyväksytyyn sijoitusallokaation mukaisesti
- Varainhoitosopimusten solmiminen

Salkunhoitoyhtiö:

- Vastaa kunnan mahdollisen sijoitussalkun hoidosta toimeksiantosopimuksen puitteissa, kunnanhallituksen ohjauksen mukaisesti

3. Rahoituksen, varallisuuden hoidon ja varainhankinnan periaatteet

3.1. Rahoituksen periaatteet

Kunnan tulorahoitus koostuu verotuloista, valtionosuuksista, erilaisista toimintatuotoista sekä vieraan pääoman muotoisesta rahoituksesta eli lainarahoituksesta. Tulorahoituksella katetaan kunnan käyttötalouden menot, erilaiset investoinnit sekä lainojen lyhennykset ja lainoista aiheutuvat korkokulut. Tavoitteena on, että lainarahoituksella rahoitettaisiin ainoastaan kunnan elinvoimaa ja taloutta tukevia investointeja.

Rahoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan rahoituksen kokonaisvaltaista hallintaa ja siihen liittyvää riskienhallintaa, sekä rahoituksen tai takausten myöntämistä lainsäädännön puitteissa. Rahoituksen hankinta erilaisilla rahoitusinstrumenteilla on niin ikään rahoitustoimintaa. Erilaisia rahoitusinstrumentteja ovat esimerkiksi pitkä- ja lyhytaikaiset lainat, joukkovelkakirjalainat, kuntatodistukset, luottolimiitit ja erilaiset vuokrausmallit.

Kunnan vieraan pääoman hankinta voidaan jakaa lyhyt- ja pitkäaikaiseen rahoitukseen. Lyhytaikainen rahoitus muodostuu alle vuoden pituisista lainoista ja tätä pidemmät lainat ovat pitkäaikaisia. Pitkiin kiinteäkorkoisiin lainoihin sitoutumisessa etuna on se, että tiedetään etukäteen tulevat korkokulut ja vähennetään riippuvuutta markkinakorkojen muutoksista. Toisaalta tällöin ei ole mahdollisuutta hyötyä lyhytaikaisista koroista tai markkinakorkojen laskuista. Lainojen ennenaikainen lyhentäminen ei ole tällöin taloudellisesti järkevää. Toisaalta lyhyisiin laina-aikoihin ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin sitoutuminen lisää riippuvuutta markkinakorkojen muutoksista ja kasvattaa korkoriskiä sekä lainojen jälleenrahoitusriskiä.

Kunnan rahoitustoimintaa ohjaavat valtuuston hyväksymät periaatteet ja talousarvio. Takauksia myönnettäessä on huomioitava lisäksi kuntalain 129 §, jonka mukaan kunnan myöntämä laina, takaus tai muu vakuus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Myönnettävät takaukset on turvattava riittäväillä vastavakuuksilla. Kunnan konserniohjeen (KV 13.12.2022) mukaisesti kunnan tytäryhtiöiden rahoitustapeista ja –ratkaisuista tulee neuvotella kunnanjohtajan ja talousjohtajan kanssa ennen tarjousten pyytämistä ja rahoituspäätöksen tekemistä. Tytäryhtiöt eivät saa myöskään myöntää takauksia tai muita sitoumuksia ilman kunnanhallituksen lupaa. Tytäryhtiöt eivät saa harjoittaa omaa sijoitustoimintaa.

Kunnan hallintosäännössä määritellään toimivalta ja tehtävät kunnan rahatoimeen liittyen. Hallintosäännön mukaisesti talousjohtajan toimivaltaan kuuluu talousarviolainojen nosto sekä tilapäisluottojen otto talousarvion mukaisesti. Kunnanvaltuusto päättää kunnan investointien ja lainojen enimmäismääristä vuosittain talousarvion hyväksymisen yhteydessä.

3.2. Periaatteet nostettaessa uutta lainaa

Kunnan tulee kilpailuttaa markkinoilla kaikki merkittävät rahoitustarpeensa siitä huolimatta, että hankintalaki ei sinänsä velvoitakaan kilpailuttamaan rahoituksen hankintaa ja sijoitustoimintaa. Tavoitteena rahoituksen järjestämisessä on riippumattomuus ja tasapuolisuus eri palveluntarjoajiin nähden. Talousarviolainoja koskevat tarjoukset pyydetään aina vähintään kolmelta rahoituslaitokselta. Lainat nostetaan ensisijaisesti tasalyhenteisinä 10 tai 20 vuoden lainoina.

Kunnan lainasalkun rakenteen määrittelyssä tulee kiinnittää huomiota ennakoitavuuteen sekä korkoriskin hallintaan. Korkoriskiä voidaan hallita esimerkiksi lainasalkun hallitulla rakenteella, uusien lainojen korkosidonnaisuuksia jakamalla, olemassa olevien lainojen korkosidonnaisuuksia muuttamalla tai lyhyt- ja pitkäaikaisten lainotusten painostuksia muuttamalla. Uusien korkosidonnaisuuksien lainojen erääntymistä voidaan porrastaa. Uusia lainoja nostettaessa ja vertailtaessa on huomioitava myös lainojen ennakaisen lyhentämisen mahdollisuus, korkotason nousun vaikutus korkokuluihin sekä mahdollisuus korkosuojaukseen ja korkosuojauksesta maksettava hinta.

Rahoitusrakenteen hajauttaminen kiinteä ja vaihtuvakorkoisiin lainoihin markkinatilanne huomioon ottaen on oleellista, jotta rahoituksen kokonaiskustannukset saadaan pidettyä mahdollisimman alhaisina. Myös rahoitusriskien ennakointi ja hallinta ovat selkeitä tavoitteita.

Vaihtuvakorkoisten lainojen korkosuojaukseen voidaan käyttää sellaisia suojausinstrumentteja, joilla koron maksimitaso on rajattu. Johdannaisinstrumentteja voidaan käyttää lainasalkun korkoriskien suojaamiseen vain rahoitusmarkkinoiden ennakoimattomissa muutostilanteissa. Tällöin käytetään ainoastaan yksinkertaisia perusjohdannaisia, kuten koronvaihtosopimuksia, korkokattoja tai korkoputkia. Johdannaisinstrumenttien ja muiden korkosuojausinstrumenttien käyttö perustuu rahoituslaitosten kanssa solmittuihin valtuuston hyväksymiin yleissopimuksiin sekä vaihtoehtojen vertailuun.

Pälkäneen kunta voi ottaa Kuntarahoituksen kautta lyhytaikaisia alle vuoden pituisia lainoja eli niin sanottuja kuntatodistuksia maksuvalmiuden varmistamiseksi. Kuntatodistukset ovat kunnan liiketoiminnalle laskemia velkasitoumuksia.

Lainasalkun suojausaste:

Suojausasteella tarkoitetaan kiinteäkorkoisten lainojen osuutta kunnan lainasalkusta. Suojatuksi katsotut lainat voivat olla kiinteäkorkoisia lainoja tai vaihtuvakorkoisia lainoja, jotka on muutettu johdannaisinstrumenteilla kiinteiksi.

Pälkäneen kunnan lainasalkun suojausasteen tulee olla vähintään 50 %. Vallitsevaan suojausasteeseen vaikuttaa kunnan korkonäkemys sekä yleinen markkinatilanne. Suojausastetta voidaan muuttaa markkinatilanteen mukaisesti. Matalasuhdanteen aikana lainasalkun suojausastetta tulisi lisätä mahdollisuuksien mukaan asteittain ennen todennäköistä korkojen nousua. Noususuhdanteessa suositaan pitkien suojauksien sijaan suojauksissa korkokattoa, jolla estetään korkokulujen kasvaminen liian suureksi. Korkeasuhdanteen aikana ei oteta kiinteäkorkoisia pitkiä luottoja, vaan suositaan lyhyitä luottoja ja korkokattoja. Laskusuhdanteen aikana pyritään vähentämään kiinteäkorkoisia lainoja tai suojauksia ja yritetään alentaa lainasalkun suojausastetta.

3.3. Leasing-rahoitus ja elinkaarimallit

Investointeja voidaan tarvittaessa rahoittaa myös pitkäaikaisella leasing-rahoituksella silloin, kun leasing-rahoitusmuodon käyttö on perusteltua. Investointien osalta leasing-rahoituksen käytöstä päätetään talousarvion ja investoinnin hankesuunnitelman hyväksymisen yhteydessä.

Laite- ja kalustehankinnoissa voidaan käyttää lyhytaikaista leasingrahoitusta talousarviomäärärahojen ja voimassa olevien puitesopimusten puitteissa. Kunnanhallitus voi tarvittaessa antaa tarkempia ohjeita leasingrahoituksen käyttöön liittyen.

3.4. Varainhankinnan ja sijoitustoiminnan riskien hallinta

Kuntien rahatoimessa velkarahoituksen käyttö muodostaa keskeisimmän korkoriskin. Korkovirtojen kehitystä ja korkoriskiltä suojautumisen tarvetta tuleekin arvioida jatkuvasti.

Rahoitustoimintaan kuuluu myös rahoituksen riskien suojaaminen. Suojautumista voidaan toteuttaa monin eri tavoin, muun muassa eri rahoitusinstrumentteja ja niiden erääntymistä hajauttamalla sekä porrastamalla. Myös erillisiä sopimuksia, kuten johdannaisia voidaan käyttää, mutta ainoastaan suojaamistarkoituksessa. Kunnan ei tule harjoittaa spekulatiivista rahoitus- tai sijoitustoimintaa.

Varainhankinnan merkittävimpiä riskejä ovat rahoituksen hintaan liittyvät riskit (hintariski tai korkoriski), markkinoiden ja lainsäädännön muutosten aiheuttamat rahan saatavuuteen liittyvät riskit (saatavuusriskit) ja erääntyvien lainojen uudelleen rahoittamiseen liittyvät riskit (jälleenrahoitusriski).

Hintariski muodostuu rahan hinnasta eli korosta ja riskilisästä eli lainan marginaalista. Yleinen taloudellinen tilanne, pankkijärjestelmän tilanne sekä rahoitusmarkkinoiden toimivuus ovat tekijöitä, jotka vaikuttavat rahan kokonaishintaan. Korkoriskiä syntyy, kun markkinakorkojen ja korkomarginaalien muutokset vaikuttavat kunnan rahoituskustannuksiin.

Saatavuusriski muodostuu talous- ja markkinatilanteen aiheuttamasta rahan saatavuusvaihtelusta. Rahan saatavuus vaikeutuu huonossa talous- ja markkinatilanteessa, mikä saattaa realisoitua pitkäaikaisen rahoituksen hinnan nousuna ja saatavuuden heikentymisenä.

Jälleenrahoitusriski liittyy tilanteisiin, joissa rahoitus on erääntymässä ja sen rahoittamiseen tarvitaan uutta vierasta pääomaa. Jälleenrahoitusriski sisältää aiemmin kuvatut hinta- ja saatavuusriskit.

Pälkäneen kunta ei ota varainhankinnassaan valuuttariskiä. Riskejä kartoitetaan ja ennakoidaan osana rahoituspäätösten valmistelua.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava riittävän hyvästä sijoitusten hajautuksesta. Osan sijoituksista on oltava tarvittaessa muutettavissa käteisvaroiksi riskien hallinnan ja kunnan maksuvalmiuden turvaamiseksi.

4. Sijoitustoiminta

4.1. Sijoitustoiminnan määritelmä

Kunnan sijoitustoiminnalla tarkoitetaan kunnan toimialaan liittyvää sijoittamista sekä kassavarojen sijoittamista. Lisäksi kunnalla on toimeksiantona sijoitettavia lahjoitus- ja testamenttivaroja, joiden käytöstä päätetään kunnanhallituksen antamien ohjeiden sekä lahjoitus- ja testamenttivarojen ohjeiden mukaisesti.

Toimialasijoittamisella tarkoitetaan sijoituksia, joilla edistetään kunnan tehtäviin kuuluvia päämääriä, kuten vaikkapa palvelutuotannon järjestämistä, asuntotuotantoa tai työllisyyden edistämistä. Toimialasijoitukset ovat pääsääntöisesti pääomasijoituksia yhteisöihin sekä investointien rahoitukseen tarkoitettuja antolainoja.

Kassavaroilla tarkoitetaan maksuliikennevaroja ja kassaylijäämiä. Maksuliikennevaroja ovat rahalaitosten käyttötileillä olevat varat sekä käteisvarat. Kassaylijäämällä tarkoitetaan varoja, joita ei ole sidottu maksuliikenteen ylläpitoon.

Maksuliikennevaroilla tehtävät sijoitukset ovat alle vuoden mittaisia, lyhytaikaisia sijoituksia. Kassaylijäämällä tehtävät sijoitukset puolestaan voivat olla yli vuoden kestäviä, pidempiaikaisia sijoituksia. Tällaiset varat eivät määrittelyhetkellä ole sidottuja maksuliikenteen ylläpitoon.

4.2. Sijoitustoiminnan yleiset periaatteet

Sijoitustoiminnan periaatteina määriteltäviä asioita ovat:

1. Sijoitustoiminnan tavoitteet ja aikajänne
2. Suunnitelma sijoituksen hajauttamisesta
3. Suhtautuminen riskiin
4. Sijoitustoiminnan vastuullisuus
5. Sijoitustoiminnan organisointi
6. Raportointi

4.2.1. Sijoitustoiminnan tavoitteet ja aikajänne

Tuottotavoite:

Kassavarat tulee sijoittaa mahdollisimman turvaavasti ja tuottavasti. Tuotto ja riski kulkevat sijoittamisessa käsi kädessä. Sijoitustoiminnan tavoitteena on mahdollisimman hyvä tuotto-riskisuhde. Maksuvalmius on aina turvattava ennen sijoitustoiminnan aloittamista. Sijoitusten tulee olla myös helposti muutettavissa rahavaroiksi tarvittaessa maksuvalmiuden turvaamisen vuoksi. Tällaiset sijoitusinstrumentit ovat yleensä niin sanotusti jälkimarkkinakelpoisia.

Sijoituksia tehtäessä on huolehdittava riittävän hyvästä sijoitusten hajautuksesta. Tällä hetkellä korkotason nousun myötä myös määräaikaisille sijoitustalletuksille on mahdollista saada kohtalaista korkotuottoa. Määräaikaisen sijoitustalletuksen korko on aina etukäteen tiedossa ja korko on kiinteä koko talletusajan. Määräaikaisten sijoitustalletusten talletustaika on tyypillisesti esimerkiksi 6 kuukaudesta 24 kuukauteen.

Pitkän aikavälin sijoitustoiminnan keskimääräiseksi vuotuiseksi tuottotavoitteeksi määritellään vähintään sijoitusten hoidosta syntyvien kustannusten ja inflaation ylittävää reaalityttöä. Lyhyellä välillä tuotto voi kuitenkin poiketa tavoitellusta tuotosta. Sijoitusmarkkinoihin liittyvän vaihtelun vuoksi on myös hyväksyttävä, että joinakin vuosina sijoitusomaisuuden arvo saattaa myös alentua. Tuottoa tulee arvioida kokonaistuottona eli arvonmuutoksen lisäksi huomioidaan esimerkiksi sijoituskohteista saatavat korko- ja osinkotulot vähennettynä varainhoidon kuluilla.

Sijoitusaika, sijoitusvaihtoehdot ja sijoitusten allokointi:

Kunnanvaltuuston tulee päättää periaatteista, joilla kassavaroja voidaan sitoa vuotta pidemmäksi ajaksi sekä asettaa eri sijoitusvälineiden käytölle kriteerit ja enimmäisrajat. Keskeinen Pälkäneen kunnan sijoitustoiminnan keskeinen periaate on hajauttaminen. Hajauttaminen koskee niin sijoitusajankohtaa, sijoitusaikaa, sijoitusvälineitä sekä sijoituskohteita.

Kassaylijäämällä tehtävä sijoitustoiminta on lähtökohtaisesti pitkäjänteistä, eikä tällaisten varojen realisoinnille aseteta ajallista tavoitteita. Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla riskitiedassa kunnan tehtävien ja arvojen kanssa. Sijoitustoiminnassa Pälkäneen kunta noudattaa vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

4.2.2. Sijoitusten hajauttaminen ja allokointi omaisuuslajeittain

Sijoituksille asetetun tuottotavoitteen ja hyväksytyt riskitason perusteella sijoituksille asetetaan perusallokaatio. Eri omaisuuslajeista koostuvien sijoitusten perusallokaatiosta saadaan sallitut vaihteluvälit.

Perusallokaatio on sellainen sijoitusten jakauma, jossa kunnan sijoitusten tuotto-riskisuhteen oletetaan olevan optimissaan pitkällä aikavälillä sijoitustoiminnan periaatteet huomioiden. Allokaation vaihteluväli puolestaan mahdollistaa toiminnan markkinatilanteiden muutoksissa.

Sijoitusten allokointi omaisuuslajeittain:

Omaisuuslaji	Perusallokaatio (%)	Vaihteluväli (%)
Osakesijoitukset	30	0–50
Korkosijoitukset	70	50–100
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0	0-30

Korkosijoitusten allokaatiojakauma

Markkina-alue	Perusallokaatio (%)	Vaihteluväli (%)
Euroalueen valtionlainat	20	0–40
Yrityslainat IG (Investment grade)	30	0–50
Yrityslainat HY (High yield)	20	0–30
Kehittyvät markkinat	20	0–30
Rahamarkkinat	10	0–100

4.2.3. Sallitut sijoituskohteet

Pälkäneen kunta ei toimi lähtökohtaisesti aktiivisena sijoittajana arvopaperimarkkinoilla. Johdannaisia ei voida käyttää sijoitustarkoituksissa, vaan ainoastaan olemassa olevan tai ennakoidun riskin poistamisessa tai rajaamisessa eli suojaustarkoituksessa.

Käteisvarat ja niihin rinnastettavat sijoitukset:

- Pankkitalletukset ja määräaikaistalletukset
- Rahamarkkinasijoitukset (joukkovelkakirjalainat, joiden maturiteetti on alle 12kk)

Korkosijoitukset:

Korkosijoitukset voidaan toteuttaa joko suorina sijoituksina tai rahastojen kautta. Sijoituskohteita voivat olla:

- Suomen valtion ja muiden EMU-alueen valtioiden liikkeelle laskemat euromääräiset lainat
- Korkorahastot, jotka sijoittavat lyhyen (alle 12kk) duraation (korkoriski) joukkovelkakirjalainoihin
- Korkorahastot, jotka sijoittavat pitkän (yli 12kk) duraation (korkoriski) joukkolainoihin
- Yrityslainat (Investment grade ja High yield)
- Kehittyvät markkinat
- Kapitalisaatiosopimukset

Osakesijoitukset:

- Osakerahastot ja ETF-tuotteet
- Yhdistelmärahastot (sisältävät korkoja ja osakkeita markkinatilanteen mukaan)

Vaihtoehtoiset sijoitukset:

Sijoituskohteita voivat olla esimerkiksi

- Asunto- ja kiinteistörahastot
- Metsä
- Infrastruktuurisijoitukset
- Pääomaturvatut sijoitustuotteet

Muut sijoitustoimintaa ohjaavat periaatteet:

- Suoria osake- tai johdannaissijoituksia ei tehdä

4.3. Toimialasijoittaminen ja takausriskien hallinta

Toimialasijoitukset ovat pääsääntöisesti pääomasijoituksia yhteisöihin sekä investointien rahoitukseen tarkoitettuja antolainoja. Kunta perii antolainoista normaalin markkinatilanteen mukaisen koron, joka on vähintään korko, jonka kunta joutuisi itse maksamaan. Takaukset rinnastetaan riskiltään edellisiin, vaikka ne eivät ole varsinaisesti sijoitustoimintaa.

Kunnan konserniohjeen mukaan kunta voi myöntää valtuuston päätöksellä omavelkaisia takauksia, joiden suuruus ja takausprovisioiden tarve määritellään päätöksen yhteydessä. Myönnettyissä takauksissa on huomioitava kuntalain 129 § sekä EU:n valtioneuvoston päätökset.

Lainanotto sijoitustoiminnan rahoittamiseen on mahdollista ainoastaan toimialasijoittamisessa. Talousarviossa tai käyttösuunnitelmassa on oltava tarkoitukseen käytettävissä oleva määräraha. Toimialasijoitukset merkitään taseessa pysyvien vastaavien alle sijoituksiin.

4.4. Kassavarojen sijoittaminen

Maksuvalmiuden hoidossa kyse on rahoituksen suunnittelun tarpeesta, joka johtuu tulojen ja menojen eriaikaisesta toteutumisesta. Kuntaliiton tekemän ohjeistuksen mukaan tavanomaisen maksuvalmiuden ylläpitäminen edellyttää kunnissa noin 10–15 päivän kassan riittävyyttä. Sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastuspalvelujen siirtyminen kunnilta hyvinvointialueelle pienentää kunnan kassan tarvetta budjetin ollessa aiempaa pienempi. Kuitenkin kassavarojen riittävyyttä

arvioitaessa on otettava huomioon investointien ajoittumiset sekä muut olennaiset maksut, joiden vuoksi kassan tarve saattaa olla tilapäisesti tavanomaista suurempaa. Kassaylijäämiä käytetään ensisijaisesti velkamäärän vähentämiseen tai investointien rahoittamiseen.

Kassaylijäämän sijoitukset voivat olla joko suoria korkosijoituksia tai rahastosijoituksia. Tällaisia ovat esimerkiksi määräaikaistalletukset, valtion velkasitoumukset, rahalaitosten sijoitustodistukset, kuntien ja rahoituslaitosten liikkeelle laskemat kuntatodistukset sekä lyhyen koron rahasto-osuudet.

Sijoitustoimintaa tulee hoitaa siten, että toimintaan liittyvät riskit on kartoitettu ja niiltä on suojauttu ennakkoon mahdollisimman hyvin. Sijoitusten tulee olla niin ikään pääosin realisoitavissa kohtuullisessa ajassa maksuvalmiustilanteen muuttuessa. Pälkäneen kunnalla on 1 miljoonan euron luottolimiitti pankin kanssa.

Pitkäaikaisia sijoituksia voidaan tehdä muun muassa joukkovelkakirjalainoihin, rahasto-osuuksiin, määräaikaistalletuksiin, vaihtoehtoisiin sijoituksiin, erikoissijoitusrahastoihin, pääomarahastoihin ja kapitalisaatiosopimuksiin.

Sijoituskohteet ja -palvelut tulisi kilpailuttaa mahdollisuuksien mukaan. Kunta ei voi ottaa lainaa kassavarojen sijoittamiseen.

4.5. Sijoitustoiminnan eettiset periaatteet

Pälkäneen kunta huomioi sijoittamisessaan taloudellisten tekijöiden lisäksi ympäristövastuuseen, yhteiskuntavastuuseen ja hallintotapaan liittyvät asiat (ESG-asiat = Environmental, Social and Governance). Sijoituskohteen toimiala tai toimintatavat eivät saa olla ristiriidassa kunnan toimintaperiaatteiden kanssa. Sijoituskohteen eettisyys ja vastuullisuus arvioidaan mahdollisuuksien mukaan ennen sijoituksen tekemistä.

4.6. Toimeksiantojen varat

Toimeksiantojen varat ovat kunnan hallussa tai hoidettavana olevia vieraita varoja, kuten lahjoitus- ja testamenttivaroja. Toimeksiantojen varat voivat olla esimerkiksi rahoitusarvopapereita, rahaa tai pankkisaamisia.

Toimeksiantojen varojen käyttö ja sijoitusperiaatteet määräytyvät ensisijaisesti lahjakirjan, testamentin tai rahastojen ehtojen, sääntöjen tai muun käyttötarkoituksen perusteella. Mikäli käyttöön liittyviä ehtoja ei ole, kunta hoitaa varoja huolellisesti ja parhaalla mahdollisella tavalla. Rahastojen käytön periaatteista päättää kunnanhallitus. Kunnanhallitus on hyväksynyt periaatteet testamentti- ja perintövarojen käytöstä 20.12.2022 (§ 234).

Yleisperiaatteena on, että lahjoitusrahastojen varat säilytetään alhaisella riskillä sijoitettuna tai rahaston omilla rahatileillä siten, että ne ovat käytettävissä rahaston säännön edellyttämällä tavalla. Lahjoitusrahastojen varoja voidaan sijoittaa hajautetusti kassaylijäämän tapaan lyhyt- tai pitkäaikaisiin sijoitusinstrumentteihin. Lahjoituksena saadut varat voivat käsittää myös suoria osakesijoituksia. Sijoituksista saatavat tuotot liitetään lahjoitusvarojen pääomaan.

Kunnan maksuliikennetileillä oleville toimeksiantojen pääomille, muun muassa keräysvaroille, ei makseta korkoa.

4.7. Sijoitustoiminnan organisointi

Sijoitustoimintaa koskevat vastuut ja siihen liittyvä päätösvalta on määritelty kunnan hallintosäännössä sekä tässä varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteissa. Hallintosäännön mukaan kunnan rahatalouden tehtäviä ovat maksuvalmiuden ylläpitäminen, maksuliikenteen hoito, lainarahoitus ja rahavarojen sijoittaminen. Valtuusto päättää varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteiden lisäksi lainan ottamisen ja lainan antamisen periaatteista. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista.

Kunnanhallitus päättää lainan ottamisesta ja lainan antamisesta noudattaen valtuuston hyväksymiä periaatteita. Muutoin kunnan rahataloudesta vastaa kunnanhallitus. Rahatalouden käytännön hoitamisesta vastaa talousjohtaja. Talousjohtajan toimivaltaan kuuluu kunnan rahavarojen sijoittaminen valtuuston hyväksymän sijoituspolitiikan mukaisesti. Sijoitustoiminnan organisointi ja vastuut on kuvattu tarkemmin kappaleessa 2 (Rahoituksen ja sijoitustoiminnan päätöksenteko).

Kunnan hallintosäännössä ei ole säädöksiä sijoitusvarojen realisointiin liittyen. Kunnanhallitus päättää varojen realisoinnista talousarvion mukaisesti tai kunnanvaltuusto, mikäli talousarviossa ei ole asetettu realisointitavoitetta sijoituksille.

Kunta voi käyttää apunaan sijoitustoiminnan käytännön hoitamisessa esimerkiksi salkunhoitoyhtiötä, joka voi toimia konsultatiivisella sopimuksella tai täyden valtakirjan sopimuksella.

4.8. Sijoitustoiminnan raportointi

Sijoituksista, lainoista ja maksuvalmiuden muutoksista raportoidaan kunnanhallitukselle ja -valtuustolle vähintään puolivuositain talouden osavuositarkastusten yhteydessä. Laajemmin sijoituksista ja rahoituksesta raportoidaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Sijoituksista päätetään hallintosäännön ja sijoitustoiminnan perusteet -ohjeen mukaisesti ja päätökset saatetaan tiedoksi kunnanhallitukselle.

4.9. Konsernitili

Kunnalla on käytössään konsernitili, johon kunnanhallituksen päätöksellä voidaan liittää tytäryhtiöiden yksikötilijä. Kunnanhallitus päättää niin ikään yksikötilien käytössä olevista limiiteistä.

Konsernitilin toimintaperiaatteena on se, että tiliin kytketyt tytäryhtiöt eivät tee erillisiä kassaylijäämien sijoituksia, vaan pitävät rahansa konsernitilillä ja saavat niille markkinaehtoisena koron. Näin ollen yhteisöjen konsernitilillä olevat rahat olisivat ikään kuin kunnan velkaa yhteisöille (ja toisinpäin).

Konsernitilin limiitti on lähtökohtaisesti tarkoitettu tilapäiseen enintään 3–6 kuukautta kestäväan maksuvalmiuden turvaamiseen. Pidempiaikainen rahoitusjärjestelytarve tytäryhtiön tulee ratkaista normaaleilla laina- tai muilla rahoitusjärjestelyillä.

5. Asiantuntijapalveluiden käyttö

Erityisesti pitkäaikaisesti varoja sijoitettaessa ja johdannaissopimuksia ja muita korkosuojausmekanismeja käytettäessä voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijapalveluita.

Pidempiaikaiset varainhoito- ja sijoituspalvelut kilpailutetaan.